

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2021/22:21

Fredagen den 14 januari

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Ärade kollegor och representanter från regeringen! Välkomna till dagens EU-nämndssammanträde, som dessvärre genomförs digitalt igen.

Vi har en relativt kort agenda i dag, med två frågor.

Jag ställer frågan till nämnden om medgivande av deltagande på distans. Jag finner att frågan är med ja besvarad, även för tjänstepersoner.

§ 2 Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Mikael Damberg (deltar via Skype)

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 7 december 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 18 januari 2022

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, finansministern med medarbetare, till dagens EU-nämndssammanträde!

Vi inleder med återrapporten.

Anf. 3 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! På mötet den 7 december behandlades inledningsvis två skattefrågor. Först nåddes en överenskommelse om en allmän inriktning om ändring av bestämmelserna om mervärdesskattesatser i mervärdesskattedirektivet. Sedan diskuterades uppförandekoden för företagsbeskattning. Där kunde rådet inte enas om förslaget till resolution om en reviderad uppförandekod men däremot godkänna slutsatser om den rapport som beskriver uppförandekodgruppens arbete under hösten.

Ministrarna fick vidare en lägesuppdatering om arbetet med bankunionen, lagstiftningspaketet om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens.

Därtill fördes en längre diskussion om kommissionens förslag till lagstiftningspaket inom ramen för kapitalmarknadsunionen. Många medlemsstater välkomnade förslaget, som de menade var ett viktigt steg för att stärka de finansiella marknaderna.

Ett antal medlemsstater, däribland Sverige, tog även upp frågan om taxonomin. Bland annat framförde Sverige att rådet bör invända mot den delegerade akten med anledning av klassificeringen av skogsrelaterade aktiviteter och att en betydande del av Sveriges riksdag anser att alla energikällor med låga utsläpp, inklusive kärnkraft, har en viktig roll att spela och att kärnkraftens villkor måste värnas inom taxonomin.

Inom ramen för den europeiska planeringsterminen presenterade kommissionen sedan den hållbara årliga tillväxtöversikten, rapporten om förvarningsmekanismen och rekommendationen om den ekonomiska politiken för euroområdet. Jag återkommer till dem strax.

Rådet fick även en presentation av Europeiska finanspolitiska nämndens årsrapport för 2021. Till sist behandlades antagandet av EU:s budget för 2022, där rådets uttalande lades till protokollet.

Jag vill också passa på att nämna att det i anslutning till mötet den 18 januari kommer att hållas ett eurogruppsmöte i inkluderande format. Fokus på mötet väntas ligga på det fortsatta arbetet med bankunionen.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går över till dagordningspunkt 3, Direktiv om införandet av en global, lägsta skattenivå för multinationella koncerner i Europeiska unionen. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 5 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Under denna dagordningspunkt ska rådet ha en första övergripande diskussion om kommissionens direktivförslag om en global minimiskatt för multinationella företag inom EU.

Som ni känner till har det sedan flera år tillbaka pågått ett omfattande internationellt arbete inom OECD och G20 i det så kallade Inclusive Framework för att motverka skattebaserosion och flyttning av vinster. Arbetet inom OECD är uppdelat i två delar, eller pelare, varav den första avser allokeringen av beskattningsrätt mellan stater och den andra fokuserar på att införa en global minimibesattning som motverkar skatteundandragande.

Den 14 december 2021 antogs modellregler gällande den andra pelaren av Inclusive Framework. Dessa syftar till att säkerställa att visa multinationella företag betalar en viss minsta skattenivå på sina inkomster oavsett var de är verksamma. Det är alltså denna andra pelare i OECD:s arbete som kommissionen presenterar som ett direktivförslag. Den 22 december 2021 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv för att genomföra dessa modellregler inom EU. I direktivförslaget görs justeringar för att reglerna ska stå i överensstämmelse med EU:s grundläggande friheter.

Eftersom regeringen prioriterar arbete som syftar till att förhindra skatteflykt, skatteundandragande, aggressiv skatteplanering och skadlig skattekonkurrens är regeringen positiv till direktivförslagets syfte. Dock måste nyttan av att ha harmoniserade regler vägas mot medlemsstaternas befogenheter och möjligheter att införa och behålla egna nationella regler.

Kommissionens förslag om en global minimibesattning är omfattande och komplext. Det är viktigt att ett system för global minimibesattning uppnår en lämplig balans mellan komplexitet och effektivitet. Det bör vara förutsebart, proportionerligt och träffsäkert utifrån syftet samt vara i linje med OECD:s modellregler om en global minimibesattning.

Dubbelbesattning och en orimlig administrativ börda för skattskyldiga, skatteförvaltningar eller andra berörda myndigheter bör så långt som det är möjligt undvikas. Regeringen anser vidare att medlemsstaterna måste få rimlig tid att genomföra direktivet.

Anf. 6 JAN ERICSON (M):

I dagsläget har vi ingen direkt invändning mot regeringens ståndpunkt. Det viktiga är att EU inte går längre än den globala överenskommelsen, och detta är något som vi har påpekat från moderat sida tidigare. Det är bättre att det blir en global lösning på dessa frågor än att EU går fram med det här på egen hand.

Jag har några kompletterande frågor och synpunkter.

Samma dag som kommissionen presenterade direktivet om att implementera den globala överenskommelsen presenterade man också ett förslag om nya så kallade egna medel. I det pressmeddelande från EU-kommissionen som kom den 22 december framgår det att kommissionen avser att föreslå tre nya egna medel, varav ett just är en andel av de multinationella företagens vinst som kommer att omfördelas till medlemsstaterna, enligt det OECD- och G20-avtal om omfördelning av beskattningsrätt som slöts nyligen. Detta står alltså i kommissionens pressmeddelande.

Förslaget nämns över huvud taget inte i föredragningshandlingarna för dagens ärende, och det kommenteras heller inte av regeringen, trots vetenskapen om frågans politiska sprängkraft. Både vi moderater och regeringen har tidigare varit skeptiska till idéer om att en andel av bolagsskatterna ska gå till EU, och stödet bland medlemsstaterna har också varit svagt. Det var detta som gjorde att kommissionen gav upp idén under förhandlingarna om en långtidsbudget för återhämtningsfonden. Nu gör man alltså ett nytt försök att damma av denna fråga.

Visserligen innebär inte ett ja till dagens förslag till global överenskommelse och implementering av bolagsskatten att vi samtidigt säger ja till förslaget om egna medel, men det känns lite märkligt att ta beslut om den ena delen utan att ens nämna något om utfallet av den andra.

I detta ärende behandlas egentligen två olika frågor, dels omfördelning av beskattningsrätten som sådan, dels vem eller vilka de tillkommande skatteintäkterna ska tillfalla.

Uppgifter om kommissionens önskan att göra delar av skatter till egna medel borde kanske ha nämnts i den kommenterade dagordningen och borde kanske också ha uppmärksammats på något sätt i regeringens ståndpunkt. Hur avser regeringen att agera om någon annan medlemsstat lyfter upp frågan om egna medel under diskussionspunkten? Jag tycker att det är lite märkligt att det inte nämns något alls i regeringens ståndpunkt. Det hade inte varit orimligt att förtydliga ståndpunkten att EU-nämndens stöd till regeringens ståndpunkt i sak inte innebär att vi tar ställning till frågan om att göra en andel av bolagsskatterna till nya egna medel och att regeringen ska vara tydlig med detta om frågan kommer upp under diskussionerna.

Sedan har jag en lite mer allmän fundering. Inför den fortsatta behandlingen av frågan om nya egna medel ser vi moderater fram emot en grundlig och uppdaterad information från regeringen om hur de tre olika föreslagna nya medlen kommer att påverka Sverige ekonomiskt. Det gäller alltså den aktuella bolagsbeskattningen men också gränsjusteringsmekanismen för koldioxid och inkomsterna från ETS-systemet. Innan man tar ställning till om man är för eller emot de nya egna medlen vill man gärna veta vad de i dagsläget bedöms få för effekt på den svenska statsbudgeten och de framtida medlemsavgifterna till EU.

Förra gången vi diskuterade nya egna medel och EU:s långtidsbudget kallade Finansdepartementet representanter för samtliga partier till en särskild överläggning och information, och det var väldigt värdefullt. Då kunde vi lite mer informellt diskutera de här sakerna över partigränserna. Jag hoppas därför att finansministern kan ta till sig detta och kanske ta initiativ till en ny sådan informationsträff och presentera de kalkyler som regeringen har gjort över preliminärt ekonomiskt utfall för Sverige även den här gången. Då har vi sedan en gemensam utgångsbild för fortsatta diskussioner i finansutskottet och EU-nämnden.

Men, som sagt, min konkreta fråga är: Hur tänker regeringen hantera detta om det under diskussionen om implementeringen också kommer upp en diskussion om att göra skatteintäkterna till egna medel?

Anf. 7 HAMPUS HAGMAN (KD):

Detta kommer ju som en konsekvens av att det nu finns en mycket bred överenskommelse med över 130 länder. Det är ju i grunden rimligt att se

till att detta implementeras i hela EU på ett enhetligt sätt och att det är i överensstämmelse med EU:s lagstiftning i övrigt. I grunden är regeringens ingångar i frågan rimliga.

Vad gäller nya egna medel instämmer jag i det som Jan Ericson precis har sagt och behöver inte repetera något där men önskar tydlighet från regeringen. Sverige måste säga nej till nya egna medel. Jag kan stödja ett förtydligande i enlighet med det som Jan Ericson precis sa.

Sedan är det viktigt att regeringen också agerar för att EU inte ska gå längre än OECD, att man implementerar detta på ett sätt som är i linje med OECD och att det inte blir någon överimplementering på EU-nivå. Vi får inte försämma vår konkurrenskraft i förhållande till andra delar av världen.

Regeringen tar upp några farhågor i ståndpunkten. Det handlar om dubbelbeskattning och orimlig administrativ börda. Här förutsätter jag att regeringen agerar aktivt för att undvika detta. Dubbelbeskattning ser jag till exempel som något som inte bara bör undvikas, utan det ska helt enkelt inte förekomma. Här hoppas jag att regeringen är aktiv i diskussionerna och arbetet.

En annan fråga är hur omvärlden agerar, inte minst USA. Det är såvitt jag förstår osäkert om förslaget verkligen kommer att gå igenom den amerikanska kongressen, och då kanske främst senaten. Min fråga här är hur regeringen anser att EU bör agera i ett läge där detta inte implementeras i USA. Kan arbetet fortgå om detta skulle stoppas i USA?

Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Denna fråga har ju varit uppe i andra kanaler. Man har försökt ta det på annat sätt, men vi har varit många som pekat på att det måste vara ett internationellt regelverk. På så sätt välkomnar vi att det här arbetet nu har kommit ett steg på vägen. Sedan finns det alltid lite olika viljor och målsättningar när det handlar om vad som ska uppnås med det hela.

I ståndpunkten beskriver man att regeringens linje är att det ska vara lämplig balans mellan komplexitet och effektivitet. Jag tänker att det låter bra. Men hur tänker regeringen att man kan driva just det spåret? Vad behöver man mer för linje, och vad är det för saker man behöver trycka på för att uppnå just det?

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet tycker också att det är väldigt viktigt att vi vidtar åtgärder mot aggressiv skatteplanering och skatteflykt. Det är väldigt positivt att det nu finns en bred internationell uppslutning. I stora drag står vi bakom regeringens ståndpunkt, i alla fall just nu.

Finansministern sa att förslaget måste vara i linje med OECD:s modellregler för minimibeskattning. Då undrar jag helt enkelt om finansministern anser att förslaget är i linje med OECD:s förslag eller om det finns något som kan förbättras och i så fall vad.

Anf. 10 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Tack, ledamöterna, för relevanta frågor och synpunkter!

Jag kan börja med Moderaternas frågeställningar. Det är helt korrekt att frågan om egna medel är en separat fråga. Det är inte så att regeringen menar att vi med den inriktning vi presenterar här har tagit ställning till att

EU ska få egna medel i enlighet med kommissionens förslag. Det finns ingen sådan koppling. Om frågan kommer upp och medlemsstater väntar sig att det ska finnas en automatik här har jag inga problem med att tydliggöra att vi för Sveriges del inte tar ställning till frågan om egna medel i och med detta. För oss är detta självklart.

Detta är en egen diskussion som vi behöver ha i en ordentlig process med riksdagspartierna. Jag vet inte exakt hur man har gjort tidigare eftersom jag är ny på området, men jag noterar idén om informationsdelning och så vidare. Men vi behöver en egen process när det gäller frågan om egna medel. Där kan ni vara lugna. Vi hoppar inte på något sätt över den frågan i och med detta, och vi ger inget carte blanche till vare sig kommissionen eller någon annan när vi stöder inriktningen kopplat till beskattningen på det här området, pelare 2.

När det gäller frågan hur detta ska implementeras säger vi här att det måste ske i linje med OECD:s modellregler. Jag tror att både Hampus Hagman och Jens Holm frågade vad detta konkret innebär. Jag skulle kunna börja den diskussionen nu, men jag skulle nästan vilja att vi väntade lite grann, för detta är bara en första inledande diskussion.

Vår plan är att en faktrapomemoria ska tas fram, och den kommer att överlämnas till riksdagen den 26 januari. Regeringens förslag till ständpunkt kommer att bli föremål för överläggning i skatteutskottet den 17 februari. Det är vår plan framåt. Då kommer alla att ha samma faktaunderlag att utgå från.

Mitt förslag, ordförande, är alltså att vi återkommer till den diskussionen. Men vi ser ju att detta ska ske i linje med den OECD-modell som är presenterad. Det är detta vi ger till känna i det upplägg vi tänker oss.

Det är väl samma sak med Centerpartiets fråga om balansen mellan komplexitet och effektivitet. Vi kanske kan återkomma till den frågan när vi borrar djupare i förslaget. Men det är klart att vi redan nu har börjat titta på vad som krävs för att detta ska bli en EU-implementering. Det kommer ju att behöva göras vissa justeringar för att det ska stämma in i EU-regelverket. Vi har ju, eftersom Sverige är ett litet exportberoende land som är utsatt för stor internationell konkurrens, också ett intresse av att alla EU-länder implementerar detta på samma sätt, så att detta inte blir väldigt komplext inom ramen för Europa. Då kan det bli konstiga system i EU.

Med detta hoppas jag att jag har svarat på de principiella frågorna. Mitt förslag, ordförande, är alltså att vi återkommer om de lite mer tekniska delarna när faktrapomemorian har tagits fram. Vi ska också överlägga om ständpunkter senare.

Kanske vår statssekreterare Elin Eliasson vill kommentera någon del av frågorna som jag inte har svarat på?

Anf. 11 Statssekreterare ELIN ELIASSON:

Låt mig gå tillbaka till Jan Ericsons fråga om egna medel. Jag vill förtydliga att kommissionens förslag om egna medel för den digitala biten handlar om pelare 1 och alltså inte om det som diskuteras här i dag, vilket ju är pelare 2.

Vi planerar att återkomma samlat i frågan om egna medel. Vi håller på att förbereda en sådan fakta-PM. Jag tror att ni har haft diskussioner i lilla EU-nämnden tidigare. Vi planerar en sådan information. Det finns också

tydliga, förankrade ståndpunkter sedan tidigare när det gäller Sveriges inställning i frågan om just egna medel.

Jag kan också säga att det förslag gällande pelare 2 som har kommit från kommissionen såvitt vi kan se ligger i linje med OECD:s modell. Men vi kommer som sagt att återkomma med en fakta-PM.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Det verkar som att finansministerns önskemål om att få återkomma i ärendet har funnit EU-nämndens gillande. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkt 4, Övriga frågor, Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster. Detta är en återkommande informationspunkt.

Anf. 13 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Ordförandeskapet kommer i vanlig ordning att informera om hur arbetet med aktuella lagförslag om finansiella tjänster går. Jag har inget mer att säga där.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar det och tackar för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 5, Det franska ordförandeskapets prioriteringar. Detta är en diskussionspunkt.

Även jordbruks- och fiskerådet den 17 januari behandlar ordförandeskapsprogrammet, och det finns också med under dagordningspunkt 3 i föredragnings-pm till samrådet inför det rådet.

Anf. 15 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Mötet nästa vecka blir det franska ordförandeskapets första. Som vanligt ska ordförandeskapet därför presentera sitt arbetsprogram för Ekofinrådet de kommande sex månaderna.

På det ekonomisk-politiska området avser ordförandeskapet först och främst att fokusera på implementeringen av återhämtnings- och resiliensplanerna och arbeta för en koordinerad strategi för investeringar och strukturella reformer. Ordförandeskapet framhäver även vikten av att fortsätta diskussionen om översynen av EU:s ekonomiska styrning.

På finansmarknadsområdet avser ordförandeskapet bland annat att fortsätta förhandlingarna om Solvens II och Basel III samt att göra framsteg i arbetet med kapitalmarknadsunionen. Ordförandeskapet lyfter även fram arbetet med att skydda finansiella transaktioner från cyberhot och kriminalitet samt vikten av att göra framsteg i regleringen av digitala finansmarknader och i arbetet mot penningtvätt.

På skatteområdet avser ordförandeskapet att fokusera på de lagförslag som lagts fram inom ramen för den gröna given, särskilt förordningen om gränsjusteringsmekanismen för koldioxid. Ordförandeskapet ämnar även att gå vidare med kommissionens förslag om en global minimiskatt för multinationella företag inom EU och fortsätta arbetet med översynen av energiskattedirektivet.

Regeringen välkomnar ordförandeskapets arbetsprogram för Ekofinrådet. Att regeringen välkomnar arbetsprogrammet innebär dock

inte att regeringen ställer sig bakom alla frågor som ordförandeskapet avser att arbeta med. Regeringen redovisar sin ståndpunkt för respektive initiativ inför att de behandlas i rådet.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkt 6 a. Jag vill också till protokollet och nämnden framföra att dagordningspunkten 6 b har strukits, enligt information från Finansdepartementet.

Vi börjar alltså med punkt 6 a. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 17 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Vid mötet ska faciliteten för återhämtning och resiliens återigen behandlas. Dagordningspunkten väntas vara en sedvanlig uppdatering av genomförandet av faciliteten.

Som tidigare nämnts har 22 återhämtningsplaner hittills godkänts, till en volym om 445 miljarder euro. De länder som har lämnat in återhämtningsplaner som rådet ännu inte fattat beslut om är Sverige, Polen, Ungern och Bulgarien.

Regeringen välkomnar informationen om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens.

Anf. 18 JAN ERICSON (M):

Jag vill bara passa på och fråga finansministern hur det går med den svenska ansökan eftersom det krävdes vissa justeringar efter vår budgetdebatt och förändringarna i budgeten. Hur ser läget ut, och har man löst de problem som dök upp?

Anf. 19 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Som vi tidigare har konstaterat gör det förslag som oppositionspartierna gjorde i justeringen av budgeten att det som vi har lämnat in inte fungerar enligt de regler som finns. När det gäller de påpekade områden där partierna ville att vi skulle gå vidare gör två av tre av de föreslagna åtgärderna att planen inte skulle leva upp till förordningens krav. Vi går igenom det här nu.

Vi har nu en dialog med EU-kommissionen om hur planen kan ändras. Jag har ändå goda förhoppningar om att vi ska kunna nå fram till en lösning. Vi är lite försenade. Jag vill gärna återkomma inför det regeringsbeslutet till riksdagen, men senare, när vi är klara. Den här dialogen med EU-kommissionen måste vara färdig så att vi vet vad som egentligen går att genomföra och inte.

Min förhoppning är fortfarande att vi inte ska missa den slutliga deadlinen på den planering som vi har gjort, det vill säga att vi ska få tillbaka pengarna som planerat, men vi ligger sent i den här inledande fasen.

Anf. 20 JENS HOLM (V):

När är deadline, och hur ser tidsplanen ut lite mer konkret? När återkommer finansministern till riksdagen?

Anf. 21 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Det beror lite på vad kommissionen säger i vår dialog med dem. Kommer det nya hinder på vägen kan det behöva ta lite längre tid, men jag räknar naturligtvis med att vi kommer tillbaka under våren. Men exakt vilken vecka eller månad det blir vet jag inte. Vi jobbar på med det här och har inget intresse av att dra ut på det, men vi måste bli överens med kommissionen så att vi har en linje framåt som fungerar så att vi inte hamnar i nya problem.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 6 b utgår.

Vi går in på dagordningspunkterna 7 a, b och c, vilka kommer att föredras samlat av finansministern. I min sammanfattning kommer jag att dela upp dagordningspunkterna 7 a, b och c. Om ni har några uppfattningar som ligger på de respektive punkterna vill jag veta det inför sammanfattningen.

Anf. 23 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Under den här dagordningspunkten ska rådet anta slutsatser om den årliga förvarningsrapporten och den årliga översikten om hållbar tillväxt samt godkänna en rekommendation till euroområdet om riktlinjer för den ekonomiska politiken 2022.

Den årliga tillväxtöversikten, förvarningsrapporten och rekommendationen till euroområdet ingår i det höstpaket som kommissionen presenterade den 24 november. Höstpaketet utgör startskottet på den europeiska planeringsterminen för 2022.

Som jag berättade när jag var här i december föreslår kommissionen i tillväxtöversikten prioriteringar för samordningen av EU:s ekonomiska politik och sysselsättningspolitik för det kommande året. Kommissionen redogör även här för hur kommande års planeringstermin ska organiseras. I den årliga förvarningsrapporten rekommenderar kommissionen att tolv medlemsstater, däribland Sverige, ska bli föremål för fördjupande granskningar av makroekonomiska obalanser under 2022.

Regeringen välkomnar förvarningsrapporten och årets översikt om hållbar tillväxt och kan på ett övergripande plan ställa sig bakom de prioriteringar som kommissionen föreslår för den ekonomiska politiken i EU.

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser om den årliga förvarningsrapporten och den årliga tillväxtöversikten. Avseende rekommendationen till euroområdet som helhet är det ju endast länder som har euron som valuta som har rösträtt i frågan.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag delar i min sammanfattning upp dagordningspunkterna. Dagordningspunkten 7 a är ett beslutsärende, 7 b är ett beslutsärende och 7 c är ett informationsärende.

Jag konstaterar att på dagordningspunkterna 7 a och b finns det stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, och på dagordningspunkt 7 c noterar vi och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 8, Förberedelser inför G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer i februari 2022: EU:s mandat vid G20. Vägledning för det framtida arbetet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 25 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Dagordningspunkten handlar alltså om förberedelser inför G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer i februari. Eftersom inget Ekofinrådsmöte planeras mellan det förberedande arbetet i den ekonomiska och finansiella kommittén och G20-mötet föreslår rådet att godkänna att EU:s gemensamma positioner till G20-mötet slutbehandlas av den ekonomiska och finansiella kommittén. Regeringen kan ställa sig bakom beslutet om detta förfarande.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Övriga frågor, som innehåller punkterna a och b. Det är informationspunkter.

Anf. 27 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Under den här dagordningspunkten ska Tyskland informera om sina prioriteringar som ordförande i G7 under 2022. Tyskland har uppgett att de kommer att prioritera en hållbar ekonomisk återhämtning och få ett slut på pandemin genom att säkra en global vaccinationstillgång. Vidare väntas digitalisering och att uppnå klimatneutralitet vara två viktiga frågor under det tyska ordförandeskapet.

Under dagordningspunkten Övriga frågor har vi också EIB:s rapport om investeringar. Under den här dagordningspunkten ska Europeiska investeringsbanken informera om resultatet från sin årliga investeringsenkät. Enkäten undersöker synen på investeringar bland företag i EU, USA och Storbritannien. Särskilt fokus läggs på effekterna av covid-19-pandemin samt investeringar inom digitalisering och klimatrelaterade åtgärder.

I enkäten uppger cirka en fjärdedel av de tillfrågade företagen i EU att de har minskat sina investeringar till följd av covid-19-pandemin, men många företag uppger att de planerar för ökade investeringar 2021 jämfört med 2020. På klimatområdet visar enkäten positiva tendenser där bland annat en större andel av företagen planerar för klimatinvesteringar jämfört med föregående år.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Jag tillönskar finansministern med medarbetare en trevlig helg och lycka till inför det kommande rådsmötet.

Anf. 29 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Trevlig helg!

§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor

Statsrådet Anna-Caren Säterberg (deltar via Skype)

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 12–14 december 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 17 januari 2022

2021/22:21

14 januari

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg på plats vid mikrofon och kamera. Vi inleder som vanligt med återrapport från möte i rådet den 12–14 december 2021.

Anf. 31 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Ordförande! Vi har skickat över en gedigen skrivelse och rapport från det förra rådet, men vi svarar naturligtvis gärna på frågor om det finns sådana.

Anf. 32 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Jag förstår att läget kan verka kaosartat när vi nu återgår till digitalt förfarande. Jag skulle ändå vilja ta någon minut när vi är inne på återrapporten och lyfta fram något som vi haft uppe till diskussion – vi diskuterade det mindre i nämnden och mer i utskottet inför det förra rådsmötet i EU. Det handlar om ålen.

När vi hade detta uppe för diskussion i utskottet sas det att det som nu görs för ålen inte kommer att försämra det svenska ålfisket eller förutsättningarna för de svenska ålfiskarna. Detta var vi ganska nöjda med i utskottet.

I nämnden satt vi ganska lugna i båten. Vi har förstått att man talade om att det skulle vara ålfiskestopp när migrationen är som störst. Statsrådet föredrog ju också den linjen på rådsmötet. Vi har dock förstått från branschen att detta kan innebära en fullständig katastrof och att det i princip slår undan benen för hela det svenska ålfisket.

Därför vill vi från Moderaternas sida uttrycka oro och lite besvikelse. Det sas på utskottet att detta inte var något som skulle försämra för det svenska ålfisket, men nu får vi de här signalerna. Vi tycker att det är oroande både för näringen i sig och för det stora kulturella värde som ålfisket faktiskt har vid kusten.

Detta är ett medskick som vi från Moderaterna gör. Vi tycker inte riktigt att det var öppna kort från regeringens sida i den här frågan.

Anf. 33 STAFFAN EKLÖF (SD):

Herr ordförande! Jag har en fråga som gäller återrapporteringen om förordningen om tillhandahållande på EU-marknaden och export av produkter som är förknippade med avskogning eller skogsförstörelse.

Det står i återrapporten att kommissionen kommer att upprätta en rådsarbetsgrupp för hanteringen. Som vi ser det kan den här förordningen bli bra eller riktigt dålig för svenskt skogsbruk och för Sverige. Det kommer att bero på andra medlemsstaters förståelse för olika typer av skogsbruk och olika ekosystem i olika delar av världen.

Resultatet kommer delvis att avgöras av att definitioner blir viktiga. I vissa skogliga sammanhang har Sverige agerat för sent i EU. Det har blivit tydligt att det är svårt att reparera skadan i efterhand, eller snarare i ett sent skede. Taxonomin är ett tydligt sådant exempel.

Min fråga är: Tänker regeringen återkoppla till riksdagen redan under rådsarbetsgruppens tidiga arbete, så att alla partier kan hjälpas åt att få förordningen på rätt köl redan från början?

Anf. 34 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

När det gäller John Widegrens fråga om ålen hade vi, precis som John säger, den diskussionen både i MJU och i EU-nämnden. Där var regeringens svar att regeringen tittar vidare på den kontrollförordning som det ska arbetas med det här året och som ålen kommer att vara en del av.

Det är helt rätt – det beslut som togs var att det fortfarande ska vara tre månaders stängning och att det ska vara under den tid då migrationen är som störst. Detta var väl också det som vi kommunicerade.

Regeringen kommer dock naturligtvis att bevaka denna fråga hela tiden och se vad som händer med den och vad som nu kommer upp i kontrollförordningen.

Vad gäller Staffan Eklöfs fråga var avskogningsförslaget uppe bara som ett meddelande. Jag uttryckte Sveriges åsikt, det vill säga att skogen inte ska detaljregleras på EU-nivå. Finland uttryckte en likalydande åsikt.

När det gäller frågan om riksdagens ingång i detta är det överläggning i miljö- och jordbruksutskottet i början av februari, och vi återkommer i sakfrågan då.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar detta och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Ordförandeskapets arbetsprogram. Detta är en informationspunkt.

Anf. 36 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Ordförande! På rådsmötet väntas det franska ordförandeskapet redogöra för sitt program för våren.

På jordbrukssidan väntas ordförandeskapet prioritera frågan om reciprocitet i handel med jordbruksprodukter i syfte att stärka arbetet med hälsofrågor och miljöutmaningar.

Ett annat fokusområde för det franska ordförandeskapet är kolinlagring i jordbruket, vilket också väntas vara temat för det informella jordbruksministermötet i februari.

Ordförandeskapet väntas på jordbrukssidan även hantera bland annat kommande förslag om geografiska ursprungsbeteckningar samt om handelsnormer för jordbruksprodukter.

På skogssidan kommer ordförandeskapet att inleda de förhandlingar om kommissionens förslag om produkter som är associerade med avskogning som vi precis pratade om.

På fiskesidan väntas ordförandeskapet ta vid i trepartssamtalen om kontrollförordningen.

På djur-, växt- och livsmedelsområdet väntas ordförandeskapet bland annat hantera förslaget om fodertillsatser samt en översyn av EU-reglerna

om material i kontakt med livsmedel – denna väntas komma under det första kvartalet 2022.

Då kan jag svara på frågor på detta om det finns några.

2021/22:21
14 januari

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi noterar detta och tackar för informationen.

Nu, ärade ledamöter, ska vi gå in på dagordningspunkt 4, Marknadssituationen. Detta är en informations- och diskussionspunkt och en återkommande fråga.

Anf. 38 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Ordförande! På rådet kommer marknadssituationen att behandlas. Detta är, som ordföranden just sa, en återkommande fråga på dagordningen. Kommissionen väntas redogöra för marknadssituationen, vilket kommer att följas av en diskussion mellan medlemsstaterna.

Som vi vet ligger marknadspriserna för jordbruksvaror generellt högt. Det finns även en oro för lönsamheten i jordbruket. Detta beror på höga energikostnader, som i sin tur påverkar kostnaderna för flera av jordbrukets insatsvaror. Det har bland annat lett till kraftiga prisökningar på gödsel.

På EU-nivå har sjunkande priser på griskött gjort att läget är kritiskt för många producenter i den sektorn. Flera medlemsländer har därför tidigare tryckt på för att kommissionen ska vidta krisåtgärder; frågan var senast uppe på ett möte i december. Kommissionen har hittills varit tydlig med att krisåtgärder inte är effektiva när det gäller att hantera strukturella obalanser, vilket är fallet i grissektorn, och regeringen delar denna syn.

Regeringen anser att kommissionen har en viktig roll i att analysera marknadssituationen, däribland kostnadsutvecklingen för insatsvaror, eventuella flaskhalsar samt begränsningar i produktions- och handelsflöden. Kommissionen har en viktig roll i att övervaka att handeln fungerar.

Anf. 39 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet har en avvikande mening som jag upprepar. Vi tycker inte att marknadssituationen har varit ändamålsenlig och bra. Tvärtom – jordbrukssektorn har fortfarande stora problem med växthusgasutsläpp och försämrad biologisk mångfald.

Jag har en konkret fråga till ministern. Ministern nämnde ju situationen för grissektorn. Kommissionen har egentligen inte bara i uppdrag att övervaka utvecklingen, utan man har också möjlighet att gå in med ekonomiska subventioner och annat till sektorer som drabbas. Samtidigt vet vi att animalieindustrin står för väldigt stora utsläpp av växthusgaser och annat. Jag undrar om ministern är beredd att agera mot subventioner till grissektorn om sådana aviseras.

Anf. 40 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Jag tycker att ståndpunkten i dag är lite matigare än den som vi hörde i går, och detta är bra.

Det talades om flaskhalsar och liknande i marknadssituationen. Jag tycker att det är bra; jag tycker att man ska ha med sig det. Det finns ju en

känslighet i det här, även kopplat till det säkerhetsläge som råder nu. EU är ju förhållandevis beroende – eller väldigt beroende – av import, både från Ryssland och från andra länder i det forna Sovjetunionen. Vi ser att man nu stoppar import av kalium från Belarus till EU. Vi vet också att Kina står för i princip alla aktiva substanser i växtskyddsmedel och annat.

Det finns alltså en känslighet just nu, särskilt kopplat till att det säkerhetspolitiska läget är ganska spänt runt om i världen. Därför tycker jag att det är bra att markera lite.

Vi får ju inte hamna i bristsituationer så att Farm to Fork-strategin kanske i stället blir motsatt och vi minskar produktionen i EU på grund av bristsituationer. Jag tycker att regeringen behöver ha med sig detta i diskussionerna.

Jag tycker dock att ståpunkten är lite matigare i dag, så vi kan stå bakom den.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag är extra glad för att John finner ärendet lite matigare just i dag, apropå ämnesområdet!

Anf. 42 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Ordförande! Jag tackar John Widegren för inlägget.

Apropå Jens Holms fråga stöder vi kommissionens linje att ett sådant krisstöd inte ska inrättas, precis som jag sa i talepunkten.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståpunkt från Vänsterpartiet.

Vi tackar statsrådet och noterar informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Detta är ett informations- och diskussionsärende och en återkommande fråga.

Anf. 44 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Ordförande! På rådsmötet väntas kommissionen gå igenom aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor i sedvanlig ordning, bland annat WTO-förhandlingarna och pågående frihandelsförhandlingar. Frågan var senast på dagordningen i juli förra året. Sedan dess har WTO tvingats att skjuta upp ministermötet på grund av pandemiläget, och inget nytt datum har fastställts.

Förväntningarna på något större resultat på jordbruksområdet är dock fortfarande låga även om mer tid ges för att komma överens, och det beror på de låsningar som fortfarande finns mellan olika WTO-medlemmar.

EU har tack vare de senaste decenniernas reformer av den gemensamma jordbrukspolitiken gott om manöverutrymme för att sänka handelsstörande stöd.

Gällande frihandelsförhandlingarna nåddes en informell överenskommelse med Chile i slutet av oktober förra året. Det finns också förhoppningar om att avsluta förhandlingarna med Nya Zeeland under året och kanske också med Australien.

Som ni känner till stöder regeringen EU:s handelsagenda.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, och vi tackar för och noterar informationen.

Dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Här finns punkt 6 a och 6 b. Önskar landsbygdsministern kommentera?

Anf. 46 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S):

Nej, men jag svarar gärna på frågor.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi tackar för och noterar informationen.

Vi tackar landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg med medarbetare för närvaro vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid det kommande rådsmötet. Trevlig helg!

2021/22:21

14 januari

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	3
Anf. 6 JAN ERICSON (M)	3
Anf. 7 HAMPUS HAGMAN (KD).....	4
Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 9 JENS HOLM (V)	5
Anf. 10 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	5
Anf. 11 Statssekreterare ELIN ELIASSON	6
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 13 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	7
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 15 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	7
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 17 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 18 JAN ERICSON (M)	8
Anf. 19 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 20 JENS HOLM (V)	8
Anf. 21 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	9
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 23 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 25 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 27 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 29 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	10

§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor

.....	11
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 31 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	11
Anf. 32 JOHN WIDEGREN (M)	11
Anf. 33 STAFFAN EKLÖF (SD)	11
Anf. 34 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 36 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	12
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 38 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	13
Anf. 39 JENS HOLM (V)	13
Anf. 40 JOHN WIDEGREN (M)	13
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 42 Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	14

Anf. 43	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 44	Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	14
Anf. 45	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 46	Statsrådet ANNA-CAREN SÄTHERBERG (S).....	15
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	15

2021/22:21

14 januari